

Binnen de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over zijn brief van 19 juni 2023 «Ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit houders van dieren» (Kamerstuk 28 286, nr. 1299).

De voorzitter van de commissie,
Amhaouch

De adjunct-griffier van de commissie,
Dekker

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

II Antwoord / Reactie van de Minister

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van het ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit houders van dieren en hebben daar nog enkele vragen over.

De leden van de VVD-fractie lezen in de memorie van toelichting dat het besluit voorziet in nieuwe criteria voor de beoordeling van diersoorten op hun geschiktheid om door een mens te kunnen worden gehouden en dat op basis van deze criteria door de Minister een lijst van diersoorten wordt vastgesteld die mogen worden gehouden. Is de lijst, zoals deze is gepresenteerd voor zoogdieren, opgesteld aan de hand van deze nieuwe criteria of op basis van de huidige criteria zoals opgenomen in het Besluit houders van dieren? Welke consequenties heeft het stellen van nieuwe criteria voor de samenstelling van de huis- en hobbydierenlijst voor zoogdieren?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de nieuwe criteria meer toekomstbestendig zijn vormgegeven doordat ze minder restrictief zijn geformuleerd. Deelt de Minister de mening dat het daardoor eenvoudiger zou kunnen zijn om aan de hand van nieuwe wetenschappelijke inzichten een dier toe te voegen aan de lijst? Of, anders gezegd, klopt het dat de nieuwe criteria het «dynamische» karakter van de lijst bevorderen? Kan de Minister aangeven of het Adviescollege huis- en hobbydierenlijst aan de hand van de nieuwe criteria al in gesprek is met houders of verenigingen van houders over het eventueel opnemen van diersoorten op de lijst? Deze leden lezen dat de Minister op basis van de voornoemde eisen een nieuwe lijst heeft aangekondigd. Kan de Minister aangeven welke diersoorten eventueel kunnen worden toegevoegd aan de lijst op basis van de nieuwe criteria? Kan de Minister aangeven wanneer deze nieuwe lijst wordt verwacht?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de procedure met betrekking tot het wijzigen van de huis- en hobbydierenlijst gemakkelijk toegankelijk moet zijn en dat deze een duidelijke juridische basis moet hebben, binnen een redelijke termijn moet kunnen worden afgesloten en moet kunnen uitmonden in een rechterlijke procedure. Kan de Minister aangeven hoe deze procedure eruitziet ten behoeve van houders van dieren en verenigingen van houders van dieren die in contact wensen te komen met het Adviescollege huis- en hobbydierenlijst?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66 fractie hebben met interesse kennisgenomen van het Ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit houders van dieren. Deze leden onderstrepen het belang van de «positieflijst» voor de veiligheid van de mens en de dieren die zij potentieel houden. Deze leden hebben

vertrouwen in deze «positieflijst» gezien deze is gebaseerd op onafhankelijke wetenschappelijke inzichten en wensen de lijst niet aan te passen. Zij hebben derhalve geen vragen en kijken uit naar de inwerkingtreding van de wijziging op het Besluit houders van dieren.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie

Algemene lijst van toegestane diersoorten (huis- en hobbydierenlijst)

De leden van de PvdD-fractie zijn verheugd dat er eindelijk een ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit houders van dieren in verband met de invoering van een huis- en hobbydierenlijst bij de Kamer ligt. Deze leden delen het belang van een onafhankelijk en wetenschappelijk onderbouwde lijst van dieren die geschikt zijn om te houden en een verbod op het houden van alle dieren die hier niet geschikt voor zijn.

De leden van de PvdD-fractie wijzen erop dat er al decennialang wordt gesproken over de invoering van een huis- en hobbydierenlijst. Al in 1992 werd in de voorloper van de Wet dieren, de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (GWWD), een artikel opgenomen over een lijst met diersoorten die worden aangewezen om te mogen houden. Helaas werd er nooit invulling gegeven aan dat artikel en bleef het een dode letter. Toch mogen nu, ruim dertig jaar later, nog steeds dieren worden gehouden die daar niet geschikt voor zijn, met ernstige gevolgen voor het welzijn van deze dieren en voor de gezondheid en veiligheid van mens en dier. Zo wijzen deze leden naar enkele van de talloze voorbeelden van exotische dieren die recentelijk zijn ontsnapt en/of onder slechte omstandigheden werden en worden gehouden.^{1 2 3 4 5} Daarom zijn deze leden van mening dat er haast moet worden gemaakt met de invoering van de huis- en hobbydierenlijst. Zij betreuren dan ook ten zeerste dat de inwerkingtreding van de lijst opnieuw met een halfjaar is uitgesteld, naar 1 juli 2024. Deze leden vragen de Minister of hij hun ongeduld deelt. Kan de Minister toezeggen dat hij er zich vol voor zal inzetten om ervoor te zorgen dat de lijst per 1 juli 2024, zonder verder uitstel, in werking kan treden?

Lijst van zoogdieren waarmee mag worden opgetreden (circusdierenlijst)

In het ontwerpbesluit wordt de circusdierenlijst gewijzigd van een algemene maatregel van bestuur (AMvB) naar een aanwijzing op ministerieel niveau, waarbij het criterium «domesticatie» wordt gebruikt om te bepalen of een diersoort al dan niet wordt aangewezen. Deze leden vragen of hiermee de inhoud van deze lijst wordt gewijzigd. In hoeverre gaat deze lijst exact overeenkomen met de huis- en hobbydierenlijst? Hoe wordt er omgegaan met soorten die nu niet op de circusdierenlijst staan, maar wel op de huis- en hobbydierenlijst staan? Deelt de Minister de

¹ AD, 13 juni 2023, «Honderd katten onder erbarmelijke omstandigheden aangetroffen bij servalfokker in Echt» (<https://www.ad.nl/echt-susteren/honderd-katten-onder-erbarmelijke-omstandigheden-aangetroffen-bij-servalfokker-in-echt~a4464b5c/>)

² Politie.nl, 6 mei 2023, «Serval Hoogvliet gevangen» (<https://www.politie.nl/nieuws/2023/mei/6/07-serval-hoogvliet-gevangen.html>)

³ NOS, 21 maart 2023, «Stokstaartjes ontsnapt uit tuin: «Ze zijn gewoon niet te vangen»» (<https://nos.nl/artikel/2468299-stokstaartjes-ontsnapt-uit-tuin-ze-zijn-gewoon-niet-te-vangen>)

⁴ AD, 3 november 2022, «Ontsnapte wallaby uit Wouw dood gevonden op A58, was «Sweet 16»-cadeau voor dochter huisarts» (<https://www.ad.nl/binnenland/ontsnapte-wallaby-uit-wouw-dood-gevonden-op-a58-was-sweet-16-cadeau-voor-dochter-huisarts~a61d055c/>)

⁵ NH Nieuws, 12 december 2022, «Vermiste serval nog niet gevonden: «Zorgelijk, het dier kan niet goed tegen kou»» (<https://www.nhnieuws.nl/nieuws/312064/vermiste-serval-nog-niet-gevonden-zorgelijk-het-dier-kan-niet-goed-tegen-kou>)

mening dat er moet worden voorkomen dat straks meer dieren zijn toegestaan om te gebruiken voor optredens in circussen?

De leden van de PvdD-fractie lezen in de nota van toelichting dat bij ministeriële regeling zal worden voorzien in een gemakkelijk toegankelijke procedure waarmee belanghebbenden de lijst kunnen laten wijzigen. Waarom is ervoor gekozen om de mogelijkheid om bezwaar te maken tegen de circusedierenlijst te vergemakkelijken? En ziet de Minister niet eerder een reden voor het aanscherpen in plaats van afzwakken van deze lijst?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

De leden van de SGP-fractie hebben kennisgenomen van het voorliggende ontwerpbesluit. Deze leden hebben enkele vragen, mede in het licht van de eerder voorgelegde hobby- en huisdierenlijst en de onderliggende beoordeling door het Adviescollege huis- en hobbydierenlijst.

De leden van de SGP-fractie constateren dat de Minister eerder heeft geschreven dat hij de eigenschappen en behoeften van het dier als uitgangspunt neemt en niet de mogelijkheden die een houder heeft om hiermee om te gaan (Kamerstuk 28 286, nr. 1260). Geeft het voorgestelde artikel 1.4 wel de mogelijkheid om hiermee rekening te houden?

De leden van de SGP-fractie horen graag waarom het welzijn van herten als ze worden gehouden in een hertenkamp onvoldoende zou kunnen worden geborgd. Is de Minister van mening dat het welzijn van een varken in een varkensstal beter is geborgd dan het welzijn van een hert in een hertenkamp en waar baseert hij dat op? Zijn in de praktijk grote welzijnsproblemen geconstateerd bij herten die worden gehouden in onder meer hertenkampen?

De leden van de SGP-fractie constateren dat bij de wetenschappelijke beoordeling de mate van habituatie van soorten, zoals ze worden gehouden in Nederland, niet is meegenomen, terwijl het voor een soort als het hert veel uitmaakt of het opgroeit in «gevangenschap» of niet. In slechts enkele zinnen is aangegeven dat de mate van habituatie niet is meegenomen, omdat de commissie niet kon vaststellen of dieren afkomstig zijn uit het wild of uit fokpopulaties. Deze leden schatten in dat voor soorten zoals het hert wel kan worden vastgesteld of de meeste dieren in gevangenschap opgroeien of niet, als hier enig onderzoek naar wordt gedaan. Is de Minister bereid de mate van habituatie mee te nemen als criterium in artikel 1.4? Zo nodig kan aan het houden van soorten als het hert de voorwaarde worden verbonden dat alleen dieren gehouden mogen worden die opgegroeid zijn in «gevangenschap».

De leden van de SGP-fractie horen graag of de Minister bereid is voor maatschappelijk gewaardeerde diersoorten als het (dam)hert contact te zoeken met specialisten met kennis van zaken met betrekking tot deze diersoorten en te kijken of deze alsnog op de lijst kunnen worden opgenomen, alvorens de lijst definitief in te voeren.

De leden van de SGP-fractie constateren dat het Andibel-arrest⁶ aangeeft dat beperkingen ten aanzien van de handel in en het houden van dieren evenredig moeten zijn. Deelt de Minister de mening dat een verbod op het houden van onder meer het hert als onevenredig aangemerkt kan worden gezien het feit dat in de praktijk nauwelijks welzijns- en veiligheidspro-

---

⁶ Hof van Justitie van de Europese Unie, 19 juni 2008, ECLI:EU:C:2008:353

blemen worden geconstateerd, voor zover deze leden kunnen overzien, en dat de mate van habituatie niet is meegewogen bij de beoordeling?

De leden van de SGP-fractie constateren dat alle gedomesticeerde soorten op de door de Minister voorgestelde huis- en hobbydierenlijst staan, zoals geadviseerd door het Adviescollege huis- en hobbydierenlijst, terwijl verschillende soorten biologisch gezien in een hoge risicoklasse zitten. De mate waarin welzijnsproblemen en dergelijke worden ondervangen door onder meer een sterke kennisomgeving is niet objectief vastgesteld. Deze leden constateren ook dat bij de risicobeoordeling al is meegewogen dat sprake is van domesticatie. Verder hebben zij de indruk dat het wat betreft zoönoserisico niet veel uitmaakt of een soort gedomesticeerd is of niet. Deze leden hebben er begrip voor dat gedomesticeerde soorten op de hobby- en huisdierenlijst zijn gezet, maar kunnen het niet goed rijmen met de strikte aanpak ten aanzien van niet-gedomesticeerde soorten, waaronder verschillende soorten waarbij wel sprake is van habituatie. Deze leden ontvangen graag een reflectie op de genoemde overwegingen. Is de Minister van mening dat de gehanteerde aanpak voldoende recht doet aan de uit het Andibel-arrest voortvloeiende eis dat sprake moet zijn van objectieve en niet-discriminerende criteria?

De leden van de SGP-fractie horen graag waarom de criteria in het voorgestelde artikel 1.4 meer abstract zijn geformuleerd dan het toetsingskader zoals gehanteerd door het Adviescollege huis- en hobbydierenlijst. In hoeverre biedt dat ruimte voor afwijking op basis van onder meer praktijkinformatie?

II Antwoord / Reactie van de Minister